

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 939. Quid & quotuplex sit census.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

2. Resp. secundò in eo, ex quibus hæc portio desumenda non conveniunt AA. desumendum tantum ex redditibus & fructibus Ecclesiæ unitæ certis, & non ex incertis proventionibus, ut sunt fructus stolæ, nimirum emolumenta provenientia ex administratione sacramentorum Baptismi, extremæ unctionis, benedictione nuptiarum, introductione puerperarum, funeralibus &c. tenent cum communiore Barb. L. 3. *Jur. Eccles. univ. c. 6. n. 44.* Leo *in thes. Eccl. p. 1. c. 31.* Pignat. *tom. 3. consult. 31.* Pirh. *ad tit. de preben. f. 1. n. 44.* & alii apud Reiffenst. *h. t. n. 13.* ex ea ratione, quòd vicario debeatur portio congrua certò sufficiens & ex proventibus Ecclesiæ, quales non sunt jura stolæ utpote fructus officii & laboris; & ne aliàs tales Vicarii occasionem sumant & veluti adigantur non sine nota avaritia, & quandoque injuriæ & simoniæ ad turpiter quærendas & directe vel indirecte sollicitandas oblationes & mercedem ex administratione Sacramentorum aliorumque munerum pastoralium. Unde murmuraciones plebis irreverentia & contemptus sacrorum. Contrarium directe æque probabiliter si non probabilius tenent Gonz. *ad Reg. Cancell. in proem. §. 7. n. 185.* Guttier *Conf. 8. à n. 3.* aliique apud Reiffenst. *n. 15.* & desumunt ex constit. Bullæ Pii V. *ad exequendam* (quæ etsi revocata dicitur quòd ad parochias unitas monasteriis per Bullam Greg. XIII. tamen iterum ab eodem revalidatam etiam quòd regulares, refert Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 3. n. 79.*) ubi expresse, quòd dictæ congruæ summæ computatis omnibus etiam incertis emolumentis & aliis obventionibus communiter percipi solitis per Episcopos assignari soleant &c. Dum autem dicitur ex omnibus emolumentis intelliguntur etiam ea, quæ intuitu Ecclesiæ seu beneficii acquiruntur. Dum dicitur *per Episcopos assignari soleat*: sciendum, quòd arbitrium Episcopi in determinatione hujus portionis congruæ adhiberi aliàs solitum, etsi per ipsam Bullam Pii V. ita limitetur, ut non nisi inter centum & 50. scuta locum habeat, consideratis considerandis circumstantiis, habenda sit ratio moderni temporis, dum hodie vix centum aut 200. scuta sufficiunt ad honestam sustentationem Vica-

rii, cum olim tempore, quo edita dicta Bulla, sufficerent centum aut 50. ob mutata rerum pretia. Notandum quòd quantitas illa taxata à Pio V. fuerit pro sola persona parochi non item pro capellano & cooperatore simul, si unum vel plures parochianorum vel laborum multitudo exigit, quibus proin specialiter providere tenentur, qui ratione incorporationis seu unionis redditus parochiæ percipiunt, Ita bene Reiffenst. *à n. 21.* Dicitur autem ex incertis obventionibus communiter percipi solitis ad excludendas illas obventiones quæ omnino ex libertate populi dependent, nec communiter, nec ut debita, sed raro ab uno alterove dari solent, hæ enim in congrua portionem computari nequeunt eo ipso, quòd rarissimæ & incertissimæ sint. Dum contra recte in eam computari possint eæ, quæ communiter, & ut consuetudine debita percipiuntur, ita ut à parocho etiam peti possint, ad eas dandas populus ab Episcopo compelli; estque ratio hujus posterioris sententiæ, quòd, ut expressis verbis Pius V. *in cit. Bulla §. 2.* Ideò beneficia etiam curata fuerint unita & incorporata collegiis, capitulis, monasteriis aliisque locis piis, ut honestius & competentius subsistere possent, adeoque inde recipiendo emolumentum incumbenti illis onera facilius supportent, officiaque & opera ab iis præstati debita peragant. Unde si non nisi fructus certi in portionem congruam computari possent, sæpe parum aut nihil emolumenti ex beneficiis unitis haberent, ac ita uniones & incorporationes tales frustrarentur sine suo. Ita Reiffenst. *h. t. n. 17.* Neque dici potest, quòd ex incertis haberi non possit congrua certa, qualis esse debet Vicarii. præsertim perpetui constituti in Ecclesiis unitis; cum licet tales obventiones respectu certi & determinati temporis aut quantitatis, tamen ad aliquam saltem certitudinem computatis tribus aut quatuor retro annis reduci ita possunt, ut Vicarius de honesta sua sustentatione moraliter certus esse queat. In qua tamen reductione non debet summa, sed media vel infima quantitas, quæ tribus aut quatuor annis obvenire solita est, computari Reiffenst. *n. 20.* de congrua hac portione Vicarii plurima vide apud me *in foro benef. part. 1. à quest. 123. usque ad quest. 129. & in Indice V. congrua.*

TITULUS XXXVIII.

De Jure Patronatûs.

Titulus hic (ubi etiam de correspondente juri patronatûs, præsentatione & Institutione) fuisse & accurate à me tractatus & explica-

tus *in foro benef. part. 2. à quest. 11. ad quest. 197. quò lectorem remitto.*

TITULUS XXXIX.

De Censibus, Exactionibus & Procurationibus.

Quest. 939. Quid & quotuplex sit census.

Resp. ad primum: census, præteritis minus ulstatis ejus acceptionibus, sumitur primò, generalissime pro omni eo, quod annuatim in certa summa seu quantitate præstat alteri ut cum Host. *in sum. h. t. n. 1.* Pirh. *ibid. n. 1.* Secundò magis specialiter pro pensione annua, quæ vi contractûs, quo res alicui concedi-

tur pleno jure, nimirum translato dominio directo & utili in accipientem, reservatur, sive ex fructibus, sive in pecunia, sive in aliqua re æquivalente præstanda veteri domino Barbol. *ad p. 2. h. t. n. 4.* Molin. *tr. 2. de just. d. 381. n. 2.* Tertio pro annua pensione, quam præstat emphyteuta in recognitionem domini directi, qui & canon appellatur, Pirh. *l. c.* Quarto, pro redditu quem solvit annuatim colonus vel etiam inquilinus ex contractu locatio-

nis, unde & is censuarius dicitur Barbof. l. c. Co-
var. l. 4. *variar. c. 7. n. 1.* Quintò pro tributo quod
exigitur à principe, eique pendendum ratione sub-
jectionis, quo sensu accipitur, dum *Marth. 22.* à
Christo interrogatur; licetne censum dare Casari.
& ipse *Marth. 17.* interrogat: Reges terræ, à quo
accipiunt tributum vel censum. Sextò pro pensio-
ne, quæ solvitur ratione subjectionis etiam alicui in-
feriori à principe absque eo, quòd nomen tributi ha-
beat Barb. l. c. ac denique in sensu præsentis tit. qui
de censibus jam explicatis non agit, accipitur pro
pensione, quam solvit Ecclesia vel beneficiatus Epi-
scopus, vel ejus autoritate aliis in recognitionem
subjectionis, vel ex alia justa causa. Potestque defi-
niri aliquantulum explicatiùs, quòd sit onus reale
vel quælibet pensio annua, quæ ex redditibus seu pro-
ventibus Ecclesiæ monasterii aliorumque locorum
ex justa causa solvitur Episcopo, vel autoritate illius
aliis. Uti sumitur *exc. 2. & c. penult. h. t. & c. 6. de
reliq. domib.* declaratio hujus definitionis dabitur
in sequentibus.

2. Resp. Ad secundum: Dividitur census in to-
ta illa sua latitudine acceptus multifariam; nimirum
in reservativum, & consignativum; in realem & per-
sonalem; in pecuniarium & fructuarium; in tempo-
ralem & perpetuum, in redimibilem & irredimibi-
lem, ut Barb. l. c. n. 5. remittens præcipuè ad Felician.
de censib. l. 1. c. 4. n. ult. ubi singula membra explicat.
dum interim ipse illum dividat in duas tantum spe-
cies, pro ut nimirum autoritate publica vel privata
constituitur. Priorem definit, quòd sit onus secun-
dum debitum subditorum, aut patrimonii commen-
suracionem à legitimo magistratu ex justa causa in-
ductum. Posteriorem, quòd sit certus redditus an-
nuus in re immobili, quæ ad alterum absolute spe-
ctat, reservatus, vel aliàs legitime consignatus annua-
tim vel aliter solvendum ex privata partium dispo-
sitione secundum rectam commensuracionem, cujus
utriusque descriptionis membra ab eodem explana-
ta à n. 6. Pleraque locum habent in censu ultimo lo-
co seu congruenter ad hunc tit. *explicato.* qui aliàs
dividitur in novum & antiquum, ita ut novus dica-
tur, qui ab initio non impositus, nec ab aliis Ecclesiis
regulariter solvisolitus, primum post foundationem
aut consecrationem imponitur Ecclesiis Host. *h. t. n. 4.*
Antiquus, qui ab initio, tempore foundationis aut
consecrationis, vel ipso jure debetur. Qui subdividi-
tur in temporalem & perpetuum; perpetuus quo
Ecclesia in perpetuum gravata & obligata manet;
temporalis, qui solum ad certum tempus singulis an-
nis ab Ecclesia vel beneficio præstari solet. Barb. *de
off. & potest. Episc. alleg. 85. à n. 1.*

Quæst. 940. à quibus census imponi pos-
sit?

1. Resp. Primò indubitatum est papam posse con-
stituere cuius Ecclesiæ & beneficio censum
tam perpetuum quam temporalem, & semel imposi-
tum augere vel minuire ex justa causa; eò quòd ex
plenitudine potestatis possit de beneficio quovis li-
berè, pro ut ei visum fuerit, disponere juxta *c. 2. de
preb. in 6.*

2. Resp. Secundò Episcopus potest ad initium
foundationis & consecrationis Ecclesiæ tam pro se
quam pro aliis v. g. patronis etiam laicis, dum hi in
limine foundationis vel dotacionis eum cum consensu
Episcopi sibi reservarunt, imponere illis censum tam
perpetuum quam temporalem, ut constat ex *can. 30.
caus. 18. q. 2.* ubi census ab initio ab Episcopo impo-
situs ei solvi jubetur & *c. 23. de jure par. ubi supponi-
R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.*

tur Episcopum posse constituere censum moderatum
pro patrono. Nequit tamen Episcopus aliusve præla-
tus papæ inferior pro se aut patrono censum ab initio
impositum augere, uti id ipsum expressis verbis pro-
hibetur *c. 7. h. t.* idque etiam, si facultates & redditus
Ecclesiæ augeantur, ut Gl. *incit. c. Abb. ibid. num. 3.*
cum communi. Ex ea etiam ratione respectu Episco-
pi, dum ei census constituitur in signum subjectionis,
utpote quæ etiam per minimum censum recog-
nosci potest, ut Abb. *Arg. c. 2. h. t.* respectu verò al-
terius v. g. patroni, quòd in contractu censuali do-
minium emolumentorum non comprehensum in
eo, transit in Ecclesiam, adeòque huic non alteri au-
geantur facultates, ita cum Abb. l. c. Pirh. *h. t. n. 12.*
Reiffenst. *n. 7.* his proinde non obstante, quòd aliàs
pensio, quam quis solvit ratione fructuum percepto-
rum ex re seu fundo alieno ut conductor vel colo-
nus, augeri potest auctis fructibus, non secus, ac ob
damnum accidens in fructibus ea minui potest. Mul-
tòque minus potest Episcopus aliusve prælatus im-
ponere censum novum Ecclesiis tam secularibus
quam regularibus, juxta clarum textum *cit. c. 7. &
c. 3. h. t. & Clem. 1. S. eadem quoque de suppl. negl. præ-
lat.* Barb. *in cit. c. 7. n. 2.* Pirh. *h. t. n. 8.* & alii cum
communi. Excipitur tamen casus; dum Episcopus,
cum consensu capituli alicui Ecclesiæ concedit ex-
emptionem à jurisdictione sua iuribusque & oneri-
bus Episcopalis, cum tunc remittendo hæc in ali-
quam recosensationem dictorum iurium & re-
cognitionem hujus à se concessi privilegii, censum si-
bi reservare possit juxta *summarium & textum cla-
rum c. 6. de religiof. domib.* uti & papa, dum Eccle-
siam eximit à jurisdictione Episcoporum censum si-
bi aliquem reservare solet. *c. si papa, c. recepimus de
privileg.* non tamen hinc sequitur, quòd etiam Epi-
scopus, quia liberavit Ecclesiam ex manibus laico-
rum, qui v. g. fructus ejus de facto percipiebant,
possit eidem in compensationem hujus beneficii
novum censum imponere, cum id ipsum prohibea-
tur *c. 9. h. t.* eò quòd ad hoc tenebatur Episcopus ex
officio, secus ac tenebatur eam eximere à iuribus
Episcopalibus; in eo autem, quòd qui necessariò fecit
seu exercuit, non censetur liberalitatem exercere,
adeoque nec remuneratio ei debetur, ut Abb. *in cit.
c. 9. n. 1.* cum Gl. *ibid. in pr.* ita Pirh. *h. t. n. 13.* Po-
test tamen Episcopus ex causa juxta censum non per-
petuum, sed temporalem personalem novum ad ali-
quot annos v. g. ad vitam beneficiati imponere Ec-
clesiis & beneficiis, quia per hoc non gravatur aut
obligatur Ecclesia, quòd solum est prohibitum ut
c. 7. h. t. sed persona: rectius Abb. *in c. 9. de restitut.
spol. n. 9.* Jo-And. *in c. prohibemus. 7. h. t. n. 1.* Bar-
bol. *ibid. n. 3.* & *de off. & potest. Episc. Alleg. 85. n. 3.*
Pirh. *h. t. n. 9.* Reiffenst. *n. 9.* vide dicta de pensio-
nibus imponend. benef.

3. Resp. Tertio rector vel alius beneficiatus non
potest super rebus suæ Ecclesiæ vel beneficii non so-
lum iis, quæ sunt ad cultum & ministerium divinum
dicata, sed etiam in bonis temporalibus & immobi-
libus, ut sunt domus, vineæ, prædiæ, constituere cen-
sum perpetuum sine debitis solemnitatibus, nempe
causà legitimam necessitatis vel utilitatis Ecclesiæ, &
interveniente autoritate Episcopi, cum consensu
capituli Cathedralis, ita Pirh. *h. t. c. 9.* cum Abb. *in c.
13. h. t. n. 3.* Arg. *c. 8. & c. seq. de his qua sunt à prælat.*
& quòd ad hoc requiratur autoritas Episcopi, ha-
betur quoque *in c. 8. h. t.* sed neque rector Ecclesiæ
aut beneficiatus potest imponere Ecclesiæ aut bene-
ficio censum ad vitam, saltem jure novo, ubi recepta
est *Extravag. unic. de reb. Eccl. non alien.* ubi prohi-
bentur